12-a JARO, N-o 444 MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. AŬGUSTO 1936

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO : 67, avenue Gambetta, Paris 20e
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533 Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22, Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Aliilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT. bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

LA LECIONO DE SUKCESPLENA KONGRESO

SAT kongresis por la deksesa fojo. En la norda parto de Anglio, tie kie ĉirkaŭ granda centra urbo en cirklo grupiĝas 18 milionoj da homoj, plejparte laboristoj vivantaj en sufiĉe mizeraj vivkondiĉoj, kunvenis proksimume 170 Gek-doj el sep landoj, por konfirmi sian fidon en SAT, la mondorganizo de l'laborista esperantistaro, travivante mem la miraklon de interfratiĝo per esperanto en la rekta persona kontakto ; ankaŭ por propagandi tiele trafe k efike por la ilo, kiu en niaj manoj estas la lingvo esperanto.

En *Manĉestro* tre sindonemaj k tre laboremaj Gek-doj preparis kun arda, fervora entuziasmo nian 16-an Kongreson. Kaj ni diru tuj, ke ili meritas la varman dankon de la tuta SAT-anaro, pro la grava laboro kiun ili plenumis por nia afero. Per tiu sia bona organizado de la kongreso ili larĝe kompensis la malpli altan nombron da partoprenantoj ĉe tiu ĉi kongreso. (La statistiko montras, ke la K-doj el Britio okupis la unuan lokon rilate nombron da ĉeestantoj, Nederlando sekvis duavice, k triavice staras Francio.) La pli malalta nombro da kongresanoj estas facile komprenebla, se oni konsideras la vojaĝodistancon por la Gek-doj, loĝantaj ekster la kongreslando, kiuj devis elspezi almenaŭ por marvojaĝo, eĉ se ili biciklis la ceteran vojon.

Laŭdante la manĉestrajn kongres-organizintojn, mi pensas ĉefe pri du aranĝoj, kiuj havis gravan propagandan valoron por nia movado. La unua estas la civita akcepto ĉe la Urbdomo, la dua la Radiodisaŭdigo per la Norda stacio *(Northern)*. Mardon posttagmeze, je la 4-a de aŭgusto, ni estis bonvenigataj urbdome en solena ceremonio, kies etiketo eble mirigis multajn el ni simpluloj, kiuj ne kutimas ofte en nia vivo partopreni en similaj aranĝoj. Tre trafe k bonsence parolis K-do *Alderman Binns*, urbkonsilanto, membro de l'Labor-partio, kiu akompanate de sia edzino, anstataŭis en lia ofico la urbestron por tiu soleno. Eĉ kelkajn esperantlingvajn salutfrazojn li laŭtlegis al ni. Respondis la ĝenerala sekretario de SAT, k K-do Sulski tradukis anglen. Teo k kukoj estis regalataj al la kongresanoj, dum orkestro muzikludis.

La kongresanoj antaŭ la Urbdomo de Manĉestro, kune kun kelkaj urbkonsilantoj.

La *Radio-dissendo*, mardon vespere, laŭ la takso de la manĉestraj K-doj estis aŭskultata de pluraj milionoj da homoj en Britio ; ĝi ja okazis je sufiĉe oportuna tempo, la 18.30-a horo. Parolis ses K-doj dialoge (4 eksterlandanoj), parte esperante, parte anglalingve, k poste kantis la ĥoro esperante, la sama kiu jam ĉe la Malferma Soleno (la 2-an de aŭgusto vespere) prezentis esperantlingvajn kantojn. En la kongressalono ni povis aŭskulti niajn K-dojn, kiuj parolis ĉe la stacio.

Ĉe la *Malferma Kunsido* eldiris salutparolojn interalie reprezentantoj de la urbo, de la sindikatmovado k de la kooperativ-movado. Laŭ propono forte subtenita de ĉiuj ĉeestantoj oni monkolektis okaze de tiu ĉi kunveno por la *hispana proletaro*. La rezulto de l'monkolekto estis pli ol 5 funtoj sterlingaj (400 francaj frankoj).

Ankoraŭ tria propaganda faktoro estas nomenda : la *gazetaro*. Ĉiu-kongrestage la plej diversaj manĉestraj gazetoj, ĉiuj senescepte, raportis pri nia kongreso, *Manchester Evening News* ankaŭ kun esperantlingva teksto, aliaj (*Evening Chronicle*, ktp) kun esperantlingvaj titoloj ĉe la kapo de l'artikoloj. Ankaŭ grava mondkonata gazeto, nome *The Manchester Guardian* raportis sufiĉe detale. Ĵurnalistoj svarmis en la kongresejo, en la akceptejo, por ricevi informojn k intervjui iujn « distingulojn ». Eĉ perbildaj raportoj aperis . . . Sekve de tiu gazetpropagando la kongresanoj estis tre atentataj de la publiko k estis la parolobjekto de multaj konversacioj, en tramoj, aŭtobusoj, restoracioj ktp.

Alia sukceso, pro kiu ni estas tre dankaj al la Organiza Komitato, estis la akiro de senpaga veturado por

la kongresanoj per la urbaj aŭtobusoj k tramoj. Sufiĉis por sin legitimi elmontri la belan, tre videblan kongres-insignon al la konduktoro. Same la modele funkcianta *kongres-bufedo*, ĉe kiu senlace servis pluraj K-dinoj, vendante malkarprezajn manĝaĵojn k trinkaĵojn, meritas ĉies laŭdon. Multaj manĝis tagmeze k vespere ĉe tiu bufedo. Poŝtservo kun *speciala kongresstampo* helpis propagandi eksteren.

En la Urba Biblioteko, tre bela k vasta rondkonstruo, ni povis akiri esp-lingvan katalogon pri la tie tenataj esp-aj libroj; vizitante ĝin, ni trovis sur la bretoj ankaŭ ioman kvanton da verkoj eldonitaj de SAT.

Ĉio tio formis la *kadron* de la kongreso, k mi ne volas forgesi mencii ankaŭ la « Interkonatiĝan Vesperon » (la 3-an de aŭgusto), en kiu regis senbrida gajo k petolemo. Ni vidis artajn popoldancojn, ni aŭdis belajn kantojn, k ni konatiĝis kun granda nombro da plenaĝaj infanoj.

La vizitoj al teksejo, presejo, karbminejo, la ekskursoj maren k kamparen, tra ŝipkanalo, estu nur fluge menciitaj.

La tuto montris al ni, kiel bone organizita kongreso povas efiki valore k varbe por nia afero; ĝi firmigis nin ankaŭ en la konvinko, ke ***ĉiujara mondkongreso de la organizo estas absolute necesa k unu el la faktaj realigoj de SAT.***

* * *

Sed pli grava estas la leciono rilate la laborojn de l'kongreso mem. Sub la gvido de kvar prezidantoj, K-doj *Sulski* (Londono), *Rosenbloom* (Manĉestro), *Veen* (Amsterdamo), K-dino *Glodo* (Parizo) estis pridebatataj en tri laborkunsidoj unue la Raportaro de la Plenumkomitato, kies unua parto (ĝenerala) estis akceptata preskaŭ unuanime (kontraŭ 2 voĉoj), k la financa parto unuanime. Poste oni diskutis pri du proponoj, unu pri regularo por unueca prezidado en niaj kongresoj, kies verkiĝo ŝajnas necesa, post la spertoj faritaj en la kongresoj gvidataj de K-doj laŭ la diverslande regantaj kutimoj (unueca koncepto pri tio ĝis nun ne ekzistas).

Dua propono, veninta de ekstere, rilate kunlaboradon je enkonduko de esperanto en la lernejaj programoj, estigis tre viglan k interesan debaton, el kiu rezultis, ke SAT principe subtenas la ideon de l'propono, sed mem pro la diferenco de l'kondiĉoj laŭlande k pro tio, ke la problemo grand-parte koncernas la geinstruistaron, povas nur rekomendi al ĉiuj lokaj k regionaj organizoj, kiuj havas rilatojn kun SAT, ke ili subtenu la tiurilatajn klopodojn.

Kiel venontjara kongresurbo estis aklamata *Roterdamo*, k ĉar Bruselo ankaŭ invitis, oni deziresprimis konsideri por la jaro 1938 Bruselon kiel kongresurbon.

Harmoniece k en frateca spirito forpasis la debatoj. Ĉar oni ĝenerale konsentis pri la laboro de l'P.-K. k ĉar neniu deziris nenecese manifesti sian parolkapablon ĉe la oratora tribuno, la diskuto ne plilongiĝis supermezure, k jam en la tria laborkunsido la *Gvidrezolucio*, kiun oni legas aliloke en tiu ĉi numero, povis esti prezentata je la nomo de la kongres-prezidantaro. Ĝi trovis *unuaniman akcepton.*

Tio signifas, ke la Kongreso donis al la problemo pri laborist-esperantista unueco en monda skalo solvon tute klaran k nemiskompreneblan : *la unueco devas okazi en la kadro de SAT.* Neniu klasbatalema laborista esperantisto estas malakceptata en la vicoj de nia organizo. Al neniu K-do oni riproĉos pasintajn farojn. Oni ne plu parolos pri tio, k oni klopodos forviŝi el la memoro iom post iom, kio estis maldolĉa por ni, ĉar ĝi minacis la ekziston de SAT k kompromitis la efektivigon de nia idealo. La Statuto de SAT estas bazita sur sufiĉe larĝa toleremo k komprenemo reciproka, por ke ĉiu, kiu sincere volas tion, povu veni en niajn vicojn k helpi en la plenumado de l'taskoj prizorgendaj de la laboristaj esperantistaro.

Por montri, ke SAT malakceptas la kunlaboron de neniu K-do, la Kongreso, post elĉerpo de sia tagordo, permesis al K-do *Kibl* (Keable), delegita kiel reprezentanto de IPE k BLEA, esprimi en dudekminuta parolado sian vidpunkton pri la problemo de unueco. Okazis post tio diskuto pri propono prezentita de K-dino *Mur* (Moore) je la nomo de K-do *Ĝermen*, kun celo starigi komisionon kune kun IPE-anoj, kiuj per persona kontakto preparu unuecon.

Post rimarkigoj, ke la Gvidrezolucio unuanime akceptita ĉe tiu ĉi Kongreso malnecesigas la starigon de tia komisiono, oni voĉdonis pri tiu propono, farita cetere ekster la tagordo, ĉar ĝi ne antaŭe aperis en la oficiala organo, sed estis nur letere ricevita ĉe la Kongreso mem. Ĝi estis malakceptata per 45 kontraŭ 8 voĉoj.

* * *

Ĉi tie nur grandtrajte mi skizis la agadon de l'Kongreso. La oficiala protokolo, en la venonta n-ro, montros pli bone al la SAT-anaro, kiel laboris nia 16-a k kiel ĝi, sen venenaj debatoj, sen personecaj ponardopikoj, atingis ŝatindajn rezultojn.

Tio estas la leciono de la sukcesplena k memorinda Manĉestra kongreso.

N. Bartelmes.

GVIDREZOLUCIO

unuanime akceptita de la XVI-a Kongreso

La XVI-a Kongreso de SAT, kunveniginta 167 Gekamaradojn el sep landoj, aprobinte la ĝeneralan raporton de la Plenum-Komitato kontraŭ nur 2 voĉoj kaj la financan raporton unuanime,

konstatas, post dutagaj kamaradecaj k fruktodonaj diskutoj, ke

nuntempe, kiam en la tuta mondo la ŝovinismo enpenetras pli k pli la spiritojn de la homoj, SAT havas gravan taskon plenumotan : tutforta lukto kontraŭ la naciecan frenezon. Pro la fakto, ke multaj K-doj el faŝistaj landoj ne povas partopreni dume en nia movado, estas la devo de ĉiuj SAT-anoj en la landoj, kie libera agado ankoraŭ eblas, pli forte k pli fervore disvastigadi niajn celojn.

La Kongreso estas konvinkita, ke la ĝis nun aplikitaj gvidprincipoj estas la sole ĝustaj k ke nur irante sur tiu vojo ni povos servi utile nian idealon. La strukturo de nia organizo estas la plej celkonforma por nia movado.

Konsekvence, la Kongreso ree alvokas al ĉiuj klaskonsciaj laboristaj esperantistoj, al kiu ajn tendenco ili apartenas, ke ili aliĝu k trovu sin hejmece en Sennacieca Asocio Tutmonda.

La Kongreso alvokas ĉiujn SAT-anojn labori en frateca spirito por la prospero de nia komuna afero. Vivu SAT !

Teksto de Publika Letero pridebatita ĉe la 16-a Kongreso de SAT

(Publika letero al UEA, IPE, SAT, ISE, IFEPE, TAGE, Cseh-Instituto, landaj asocioj (neŭtralaj k laboristaj).)

Estimataj samideanoj,
Estimataj kamaradoj,

Unu el la plej gravaj taskoj de nia movado : agado por *oficiale enkonduki esperanton en programon de lernejoj*, dum la lastaj jaroj estas tre malmulte atentata de la esp-istoj, eĉ preskaŭ forgesita. Tamen ĉiu esp-isto ne povas ne kompreni, ke la oficiala enkonduko de esp-o en la lernejoj, la samrajtigo de esp-o kun aliaj « fremdaj lingvoj » instruataj en ĉiu lando, malfermus novan eraon en la mondlingva movado, ĝi tuj sekvigus kolosajn sukcesojn al la universalaj disvastigo k apliko de esp-o.

Venis la tempo renovigi la grandskalajn klopodojn, faritajn 14 jarojn antaŭe. Tio, kio ne sukcesis tiam, eble sukcesos nun. Mi pensas, ke ĉiuj esp. organizoj devas unuigi siajn klopodojn por aranĝi internacian daŭran k intensan propagandan kampanjon, kiu celu :

1. Propagandi la valoron de esp-o por lernejo ; 2. Atingi la moralan subtenon de la publika opinio (gazetaro ; kulturaj asocioj ; eminentaj pedagogoj, scienculoj, verkistoj k.a. ; aranĝo de amasaj peticioj ktp.) por la enkonduko de esp-o en lernejo ; 3. Igi la Komitaton de Intelekta kunlaboro (Ligo de Nacioj) kunvoki en 1937 (aŭ, ekstremokaze, en 1938) internacian konferencon el oficialaj delegitoj de diversaj ŝtatoj k kompetentaj pedagogoj por pritrakti la problemon de esp-o en lernejo, studi la spertojn, fari

konkludojn ; 4. Per la Konferenco k la Komitato de intelekta kunlaboro submeti al la Ligo de Nacioj projekton de internacia konvencio pri enkonduko de esp-o en la nombron de l'« fremdaj lingvoj » instruataj en la lernejoj (elementaj, mezaj, superaj) de ĉiu lando.

Nur internacie koordinitaj[1] klopodoj povas sukcesigi la aferon. Multfoje k multloke en Sovetio oni klopodis por enkonduko de esp-o en lernejojn. Sed oficiala *tutlanda* enkonduko ne okazis. La ĉefa kaŭzo de la malsukcesoj ĝisnunaj estas opinio pri « malmulta disvastiĝo de esp-o alilande ». Vere, eksterlande esp-o estas nenie enprogramigita en lernejoj de tuta lando. Same neniam prosperos izolaj klopodoj en iu ajn alia lando. Ĉiam la enkonduko de esp-o en lernejoj de iu lando ŝajnos al tiulanda administracio sencela, se en aliaj landoj oni ne faros la samon.

La klopodojn en diversaj landoj ofte malsukcesigis la *malĝusta* k *taktike erara postulo pri enkonduko de esperanto anstataŭ aliaj « fremdaj lingvoj »* instruataj. Tia postulo renkontos ĉiam k ĉie preskaŭ nevenkeblan opozicion, armitan ne nur per malpravaj, sed ankaŭ per iuj pravaj argumentoj.

Ne *anstataŭigo*, sed *samrajtigo*, *egaligo* estu nia hodiaŭa devizo — la *samrajtigo (egaligo) de esperanto* kun aliaj « fremdaj lingvoj » instruataj. Praktike tio estus tute sufiĉa, ĉar pro la lernfacilo k aliaj avantaĝoj de esp-o, esp-o penetrus rapide ĉien, krom lernejoj, kie vere ellerno de iu « fremda » lingvo havas ankoraŭ hodiaŭ avantaĝojn kontraŭ esp-o (precipe en iuj fakaj lernejoj).

Nia movado havas multajn pozitivajn spertojn, kiujn ĝi ne havis antaŭe. Per pli profundaj k daŭraj propagandaj klopodoj oni povas triumfigi tion, kio malsukcesis 14 jarojn antaŭe.

Eĉ se la « kampanjo » devus daŭri 1 aŭ 2 jarojn, eĉ se rezulte la enkonduko de esp-o okazus nur en parto el landoj, eĉ se en iuj landoj esp-o estus oficiale enkondukita nur en parto el lernejoj — ĉiuj klopodoj de nia movado estus tamen per tio malavare kompensitaj. Esp-o komencus sian duan jarkvindekon kiel lingvo de vere universala disvastiĝo.

Mi alvokas la internaciajn k landajn esp-asociojn ekkontakti unu kun la alia por pritrakti la problemon. Oni formu specialan « Permanentan Interasocian Komitaton por Esp-o en Lernejo » (el delegitoj de ĉiuj asocioj) k kunvenigu la Komitaton ankoraŭ nunjare en oportunaj loko (ekz. en Parizo) k tempo.

La Komitato fiksu detalajn planon k taskojn de la « kampanjo », ĝi koordinu la klopodojn de ĉiuj esp. asocioj en tiu ĉi sfero, instigu k konsultu la asociojn. Post tio oni ĉiuloke solidare ekagu. Ekzistas neniuj kaŭzoj por prokrasti tiun ĉi gravegan agadon. Iuj prokrastoj estas tute senutilaj : morgaŭ la tasko ne estos pli facile farebla ol hodiaŭ.

V. Kolĉinski, Ĥarkovo (U.S.S.R.)

Komentoj de la P.-K.

La Plenum-Komitato de SAT ricevis du semajnojn antaŭ la Kongreso la ĉi-supran leteron, direktitan al ĉiuj k ĉiuspecaj esp. organizoj en la mondo. La P.-K. decidis konigi tiun publikan leteron ĉe la Kongreso konsiderante ĝin kiel diskutmaterialon. La P.-K. opinias necesaj kelkajn komentajn vortojn : La aŭtoro de la publika letero estas Kamarado V. Kolĉinski, unu el la SEU-korifeoj, estro de la Ukrainia sekcio de SEU. Ne estas hazarda koincido, ke tia en si mem kompreneble tre subteninda propono venas el tiu flanko k el tiu loko en la sama momento, kiam oni legas en la UEA-gazeto k en « Franca Esperantisto » ekz. frazojn kiel tiajn : « La nura celo de nia movado devas esti la propagando de esp-o . . . UEA restos kiel nun, tiu internacia Asocio de la naciaj Asocioj . . . Ne estas necese krei unu plian internacian Asocion por kunigi UEA-on k la fakajn internaciajn asociojn . . . »

Vidite el tiu angulo, la letero de Kolĉ. akiras sian veran signifon. Pro tio, ne forjetante la sugeston pri komuna propaganda elpaŝo por tia celo, kiel enkonduko de esp-o en lernejoj de la mondo, ni ree aŭdigas antaŭ vi nian agitvorton « For la Neŭtralismon ! », kiel fundamentan principon de la SAT-movado. La 50-jara jubileo de esp-o ne servu kiel preteksto por grandskala manovro direktita kontraŭ SAT. Morala apogo al proponoj pri enkonduko de esp-o en la lernejprogramoj ? Jes. — « Permanenta Komitato » en kuneco kun neŭtraluloj ? Ne !

Rezolucio de la Kongreso.

La Kongreso konstatas post serioza debato, ke 1) la kondiĉoj k ebloj por enkonduko de esp-o en la lernejaj programoj laŭlande estas tre diferencaj ; 2) ke la solvo de la problemo je granda parto dependas de la agado de la geinstruistaro. Tamen SAT principe subtenas la ideon de la propono k tial rekomendas al ĉiuj lokaj k regionaj organizoj, kiuj havas rilatojn kun SAT, ke ili subtenu la klopodojn farotajn.

La Kongreso komisias al la P.-K. respondi en tiu senco al la Publika Letero de K-do Kolĉinski.

[1] Kunordigitaj. — *Red.*

Mi ankaŭ donis iom por la Breĉo !

Multaj societoj aranĝas monkolektojn sub la ŝajno de filantropio aŭ foje por iu vere bona celo ; ŝtatoj aranĝas naciajn kolektojn, loteriojn k similajn trompludojn, en kiuj la kredema aŭ hazardludema civitano estas viktimo, ĉar lia mono plejofte ne servis kolektivon. Maltrankvile sin demandas pripensema donacanto, al kiu celo fine servas lia kontribuo.

Nu, en la « ŝtopado de la Breĉo de SAT » nenia kaŝita celo estas. La sumoj kolektataj servas nete k kontroleble al malpliigo de la deficito (ŝuldo) el antaŭaj jaroj, k per tio al plena sanigo de la financa bazo, kiu ja estas stabiligita jam rilate la ĉiujaran buĝeton, tamen ne rilate la amortizon de l' antaŭaj ŝuldoj.

Sekve via donaco solidigas nian entreprenon, sekurigante ĝin kontraŭ ĉiaj eventualaĵoj ; via donaco helpas akrigi la armilon, kiun ni bataluzas kontraŭ la plej danĝera idefluo de nia epoko : la Naciismo.

Tial via konscienco sentos senpeziĝon, kiam vi povos diri : « Mi ankaŭ donis iom por la Breĉo . . . »

47. *Listo.*

Societo Esperanta « Kulturo », Plzen	kr. ĉ.	40.—
K-dino Buis, Bussum	ŝil.	6/—
K. Stam, Wormer	fr. fr.	5.—
J. Liedermooy, Amsterdamo ..	» »	10.—
A. R.	» »	50.—
G. Syversen, Löten	n. kr.	4.75
Holanda karavano (Veenendaal) al la SAT-kongreso	guld.	7.50

Aŭstrio invitis la Verdulojn

La sekvanto estas ekstrakto el artikolo, kiun ni ricevis de aŭstria esperantisto iom antaŭ la Viena kongreso. Ni publikigas ĝin, ĉar ĝi montras spiritostaton, kiu estas tre ĝenerala ĉe la aŭstria esp-istaro, . . . supozeble ĉe ties granda plimulto. — *Red.*

Ravaj alpoĉenoj, neĝokronitaj ; sunplenaj vilaĝoj meze de verdabundaj montaraj valoj ; fekundaj ebenoj kun simpatiaj provincurboj, kreejoj de famaj artistoj literaturaj k muzikaj ; metropole pulsanta vivo de l'aŭstria kulturcentro Vieno : ĉio invitas vin por admiri la apartajn belaĵojn de Aŭstrio. Vi, pretendema gasto samideana, ne zorgu ke la afergvidanto de l' 28-a universala esp. kongreso, s-ro kortega konsilisto Steiner, eventuale ne sufiĉe digne preparis vian bonvenon. Kiel socie altranga persono li ne ignoras, ke la batalo por la zamenhofaj ideoj nur povas esti prikonsiderata en tiucele taŭga kadro. Tial li elektis por la kunveno de l' pacbatalantoj la festsalonegojn de l'eks-imperiestra kastelo en Vieno . . .

Eble unu el la kongres-komitatanoj povus klarigi al mi, kiel estas efektivigebla interklasa fratigo per burĝa interbabilo en imperiestraj pompsalonoj ? Kaj kiel plezurvojaĝo « Tra Aŭstrio » plenume kontribuos al esperantisma idealo ? ! Kredeble vi opinias, ke sufiĉas krei tian atmosferon, kiu estos agrabla al ĉiuj (belegaj virinoj, viene blondaj, palpebrumemaj, belega pejzaĝo, artĝuo), por atingi la konkordon, kiu kreas la Novan senton de l'esp-a himno . . .

Nu, ĝenataj vi ne estos en via burĝa idilio, zorginte pri kvieto per altnivela kongreskotizo. Ĝi estas tipa por la aliklasa tendenco, karakteriza por via inklino konservadi ekskluzivan burĝmediecon de UEA. Ĝi ne logos laboristojn, kvereleme penetri en vian salonon. Vi do plene ĝuos vian restadon en Aŭstrio. Eble . . . vin iom perturbos amaso da tedaj gealmozuloj, starantaj, sidantaj, kuŝantaj, genuantaj ĉe ĉiuj anguloj, ĉiuj pordegoj, sur ĉiuj trotuaroj . . . petantaj pri nur unu groŝo . . .

Dum via kongreso plej grava decido estos : Kie ni aranĝos nian 29-an, nian 30-an ? Kaj vi decidos, ke en Polio k Bulgario, same kiel vi decidis por Italio k Aŭstrio. Strange, cetere, kial la internaciemaj, neŭtralaj esperantistoj sentas sin tiom feliĉaj ĝuste en la faŝismaj landoj ?

Nu, karuloj, burĝoj, ĝuadu idilie ! Konfesu tamen, ke vi altranguloj amuziĝas prefere, kiel priskribite en poemo de s-ano Vanselov, en kiu li prikantas sudlandan nokton (en Italio, dum la 27-a), dum li kuŝis ventr'-ĉe-ventro kun ĉarmulino sur la ferdeko . . . La batalon por inter-

popola k interklasa fratigo faras la laboristoj. Neniam kunveno el politikaj ignorantoj akcelos la mondpacon, k tute ne pacon interklasan. La socian juston estigos la laborista klaso, kiu havas kiel konkretan bazon la soci-organizan ideon de l'Socialismo.

Vi, sinjoroj k sinjorinoj, ne ĝeniĝu en via kongres-amuzo per la petegaj vekrioj de l'mizeruloj el proletkvartaloj . . .

D. Midoua.

* * *

La Transportlaborista Internacio (ITF), kiu ricevis inviton al tiu kongreso, respondis per jena letero : « Ni devas bedaŭrinde malakcepti vian inviton. Jam sole pro la fakto, ke via asocio kongresas en lando, kiu subpremas la plej elementajn homrajtojn : la parolliberon k la kunvenliberon. Niaopinie signifas insulti la humanecajn aspirojn de esperanto — k ne por la avantaĝo de l'helplingvo — organizi vian kongreson en lando, kies registaro daŭras nur per la armiloj k kie tre granda parto da esperantistoj — la socialistoj — ne havas la eblon sin organizi, kiel ili deziras. »

INSTRUA FAKTO

De kiam K-do Lanti forlasis Francion, li jam kelkfoje skribis al ni. Ĉio, kion li diris, estas certe presinda, sed nepresebla. Cetere li ne rajtigis nin ion publikigi. Tamen ni kredas, ke li ne riproĉos, se ni publikigos ekstrakton el letero lia el Lisbono.

« . . . Vi scias, ke mi estas tre atenta pri faktoj k sekve ĉiam pretas revizi miajn ideojn, se ili ne kongruas kun la realaĵo. En « S-ulo » mi ja argumentis, ke esp-o tute ne povas konkuri kun la angla, franca k germana lingvoj, rilate akiron de informoj pri aŭ el eksterlando. Se jam mi ne estus firme konvinkita pri tio, miaj konstatoj en Hispanio k Portugalio sufiĉus por konvinki min. En ĉiuj gravaj urboj estas aĉeteblaj la francaj, anglaj k multloke ankaŭ la germ. k italaj gazetoj.

Sed mi ĵus spertis tre karakterizan fakton. En la *rua Augusta*, preterpasante librejon, mi ekvidis en montrofenestro esperantajn librojn. Dezirante aĉeti poŝtkartojn, mi eniris k demande ekparolis en esp-o. La komizo ne komprenis k demandis : « . . . speak english ? » — Ne, mi respondis. — Tiam li vokis alian komizon, kiu ekdemandis : « Parlez-vous français ? »

Mi movis nee la kapon k permane montris al la esp-aj libroj, parolante laŭte k malbonhumore nian lingvon. Tiam la komizo, kiu eble ne volis kredi, ke mi ne scias la francan diris en tute korekta k preskaŭ senakcenta lingvo, ke esp-ajn librojn ili ja vendas, sed neniu en la butiko parolas esperante.

Daŭre mi parolis nian lingvon k per mieno k gestoj komprenigis, ke mi estas tre mirigita k bedaŭras ne povi aĉeti en tia butiko . . .

Jes, ja, *bedaŭrinde*, mi pravas en mia tezo, ke tiuj trompas sin mem, kiuj opinias, ke la nura rolo por nia movado estas la apliko de esp-o laŭ PEK-maniero. Tiuj fakte ne komprenas la signifon de sennacieca lingvo, nek la rolon, kiun povas k devas ludi nia movado.

Ĉu tio plaĉas aŭ ne plaĉas, la principoj, laŭ kiuj ni konstruis SAT-on, estas la sole ĝustaj, kongruaj k laŭcelaj. Kiam oni obeis ilin, tiam prosperis nia afero ; kiam senpripensuloj volis trudi al SAT la direktivojn de partiaj organizoj, tiam nia movado suferis grandan domaĝon k randis pereon.

Kiam masonisto konstruas muron de domo, tiam li devas nepre obei la leĝojn, kiujn montras al li la vertikalilo k la horizontalilo. Ĉu tio plaĉas aŭ ne plaĉas al la masonisto, li tamen devas obei por eviti, ke la konstruaĵo disfalu. La Statuto de SAT estu do ĉiam en viaj manoj, kiel vertikalilo k horizontalilo estas en tiuj de masonisto.

Vi certe komprenos, ke mi povis rezigni okupon de gvidposteno en SAT, sed mi mensogus, se mi dirus, ke la vivo k orientiĝo de nia Asocio lasas min tute indiferenta. Volenevole mi havas patrecan senton al la organizo, kiun ni naskis k vartis dum multaj jaroj. Kiam SAT prosperas, tiam mi ĝojas ; kiam fuŝuloj inside provas ŝanĝi ĝian karakteron, tiam estas tute nature, ke mi indignas k ĉagreniĝas . . . »

Ni haltas ĉi tie kopii el la letero de K-do Lanti, tial ke eble li riproĉus, se ni montrus tute senvuale al la tuta SAT-anaro la sentemon k nostalgion de nia K-do, kiu sentis sin fremda en Parizo k serĉas « sen ia espero » lokon, kun kiu lia animo povus harmoniiĝi.

Esperanta Informservo de A.I.T.

Niaj anarkist-esperantistaj K-doj el Barcelono sukcesis eldoni ekde la 25-a de julio multobligitan esperantlingvan Bultenon por informi pri la situacio en Hispanio k disvastigi la manifestojn redaktatajn de la *Iberia Anarkista Federacio* k *Nacia Konfederacio de Laboro (C.N.T.)*. Ĝi estas bulteno de kontraŭpropagando kontraŭ la mis-informoj liverataj de la faŝista propagand-aparato. La servoj de la esperantistoj (per eldono de tiu ĉi esp-a bulteno dissendata en 22 landojn) estas bone konsiderataj de la nomitaj institucioj kiuj ja ne disponas tradukantojn por multaj lingvoj. Kaj tio estas sendube trafa elpaŝo, kiu havos kiel rezulton pli fruktedonan propagandon por nia afero.

Deklaro de la V. konferenco de lab esperantistoj en Jugoslavio

Delegitoj de lab. esp. societoj, sekcioj k grupoj, k lab. esp-istoj, kunvenintaj ĉe la V. konferenco de la lab. esp.-istoj, okazinta dum la IX. Esp. kongreso en Ljublano (junio 1936), aŭdinte raportojn pri la laboro de la lab. esp. societoj k pri la stato de l' lab. esp. movado, konstatas :

1. Ke multaj lab. esp.-istoj k ankaŭ societoj, dum sia agado malatentis principajn decidojn k sugestojn de ĝisnunaj lab. esp. konferencoj, k pro tio en laboro pri organizado de l' lab. esp. movado oni ne povis eluzi ĉiujn bonŝancojn por progresigo de nia movado. 2. Ke la kontakto inter la lab. esp-istoj estis nesufiĉa k ke tiu fakto multe malhelpadis unuecan, laŭplanan laboron de la lab. esp-istoj. 3. Ke ankoraŭ ĉiam ekzistas lab. esp. grupetoj, kiuj agadas tute izolite, sen kontakto kun la lab. esp. movado, k kiuj pro tio neniujn pli gravajn sukcesojn povis atingi. 4. Ke lab. esp. societoj ne kunlaboris sufiĉe en la « Laborista paĝo » k ne zorgis pri la propagando por nia gazetservo.

Dezirante forigi ĝisnunajn mankojn k al ĉiuj lab. esp-istoj doni sugestojn por estonta komuna laŭplana laboro, la konferenco akceptas unuvoĉe jenan *Rezolucion :*

1. Ĉiuj lab. esp-istoj estas morale devigataj dum sia laboro atenti jenajn principajn decidojn k sugestojn de la lab. esp. konferenco : *a*) Celo de lab. esp. movado estas propagando de esp-o inter gelaboristoj, plenumado de kultur-eduka laboro k utiligado de esp-o *por kulturaj k sociaj interesoj* de la lab. klaso. *b*) Lab. esp. movado estas sendependa, sed ĝi devas esti en intima kontakto kun la ceteraj lab. kulturaj societoj k institucioj. *c*) Por la interrilatoj kun la neŭtralaj esp. societoj oni akceptas principon de kunlaborado en ĉiuj laboroj, kiuj koncernas progresigon k disvastigon de esp-o.

Sekvas punktoj pri kunlaboro kun la centro, en la gazetservo, k pri fondo de novaj grupoj.

Tra la Esperanta Gazetaro

Realo k fantazio.

Pli klare eĉ, ol tion faras la oficiala organo de UEA mem, « Franca Esperantisto » en ĉiu numero pledas por la nova, pli vasta UEA, kies vizaĝo transformiĝis, laŭ la volo de ĝiaj nunaj gvidantoj, ĝis plena nerekoneblo. En sia julia n-o « F. E. » fruntpaĝe rekomendas artikolon de S-ro Roledelil *(Rollet de l'Isle)* pri neŭtraleco de UEA. « Tiu lasta artikolo precizigos la elementojn de la debato okazonta dum la 28-a Kongreso pri tiu delikata problemo », diras S-ro Kuto *(Couteaux)*. Nu, ni malofte legis ion tiom konfuzan k en si kontraŭdiran pri la organizo de l'movado kiel la artikolon nomitan : « La nura celo de nia movado devas esti la propagando de esperanto . . . » Konstatinte la ekziston de *naciaj (landaj) asocioj* k *internaciaj (fakaj) asocioj*, Delil skribas : « *Estas mallogike kunigi en unu Asocio naciajn k internaciajn asociojn* ». Do, malagnosko de la internaciisma principo ? ! Iom poste : « UEA restos kiel nun tiu internacia Asocio de la *naciaj* Asocioj ». Sekve, tamen vulgara internaciismo ! « Ne estas necese krei unu plian internacian Asocion por kunigi UEA-on k la fakajn internaciajn Asociojn. Sufiĉos starigi unu *Propagandan Komitaton*, . . . kiu estos *neŭtrala*, kiel estas la Lingva Komitato. »

La konkludo estas : « . . . temas unuigi ĉiujn fortojn de propagando, kiu ajn estu la celo de tiu propagando . . . ». LEA-oj, oni celas vin envicigi en la ĝenerala armeo gvidata de burĝaj oficiroj, k SAT partoprenu kiel « faka asocio » en komuna Propaganda komitato ! Ĉu vi vidas la manovron, Gek-doj ? Nu, ni estas avertitaj. Konfuzaj artikoloj ne trompu nin pri la intencoj de l'nova UEA, nek ankaŭ publikaj leteroj de SEU-respondeculoj, kiuj helpas tiun taktikon pli k pli malkaŝe. Proletoj, donu vian respondon, restante fidelaj al viaj klasbatalaj principoj, al SAT k al la devizo : « For la Neŭtralismon ! ».

Ĉu oni fine konvinkiĝis ?

En « Internacia Pedagogia Revuo » (n-o 4) ni legas pri la Utreĥta pedag. konferenco, en kiu esperantistoj efike intervenis, i.a. jenon : « En la kongresejo estis enkonstruitaj apartaj ĉambroj, el kiuj oni povis vidi sed ne aŭdi la oratorojn parolantajn antaŭ la mikrofono. En la tradukĉambroj sidis tiuj kompatinduloj, kiuj ne regis la lingvon de la parolanto : la tradukantoj, armitaj per aŭdiloj, devis, ho ve, samtempe aŭdi k traduki. Pri iu vera sukceso oni ne povas paroli : la lingvaj malfacilaĵoj restis k ne estis venkeblaj. Samtempe aŭdi k traduki estas neeble. Oni tradukis nur parton, *maksimume unu kvaronon*, la precizeco ne sufiĉis, eĉ ofte estis erara . . . » Do, estas iom kompreneble, ke la kongresprezidanto *rekomendis al ĉiuj lerni esp-on*, k li aldonis : « Mi decidis jam antaŭ kelke da tempo tuj post la kongreso enkonduki esp-on en mian lernejon, sed ne nur la gelernantoj, sed ankaŭ la instruistaro k mi lernos esp-on, k en mia lernejo oni devige instruos la helplingvon. » Tiu persono estas posedanto de la fama lernejo « Laborejo » en *Bilthoven* (Nederlando).

Savlaboro.

La Nederlanda Esp. Centro decidis savi la en Germanio malpermesitan « Heroldo »n. Ĝi komencis eldoni ĝin en *Roterdamo* (Schiedamseweg 209 B) sub la titolo « Esperanto Triumfonta » (tio estis la titolo de « Heroldo » ĉe ĝia fondiĝo). La formato de l'unua numero estas la sama kiel tiu de l'antaŭa « Heroldo ». Ankaŭ la enhavo k prezentmaniero similas. Amplekso : 4 paĝoj. La Centro esperas povi regule semajne aperigi la gazeton ekde septembro. Jarabono : 5.40 guld.

Ĉe la Laboristaj Esperanto-Asocioj

Unuiĝ-Kongreso de la Lab. Esp. Federacioj en Francio

La unuiĝ-kongreso okazis la 12-an de julio en *Parizo* (en la Kultur-Domo, strato Navarin). Prezidis K-doj *Cuvelier* (FEP) k *M. Roux* (FEO). Ĉeestis 50-60 Gek-doj, ĉefe el la Pariza regiono, sed ankaŭ el Marsejlo, Ljono, Havro k Lilo. Krom FEO k FEP la unuigo koncernas la apartan belg-valonian organizon AEOP (aliĝanta nek al FEO nek al FEP). La ISE-sekcio sendis observanton en la persono de *A. Soares* (eks-SAT-ano, eks-IPE-ano), kiu laŭtlegis deklaron kun rifuzo pri partopreno en la unuiĝo.

La debatoj, kiuj daŭris de la 10-a horo matene ĝis la 19.30 h. vespere (kun tagmeza interrompo), koncernis ĉefe la pridiskuton de nova statutprojekto, malmulte diferenca de l'antaŭa statuto de FEO. Ĝi estis fine akceptita unuanime. La nova organizo nomiĝas « Fédération Espérantiste du Travail » (esperante : FLEA). La asocio estos aŭtonoma federacio, t.e. rilate la mondskalan organizon ĝi lasas liberon al siaj anoj aliĝi ĉu al SAT, ĉu al iu alia laŭplaĉa organizo. La gazeto, kiu konservas la titolon « Le Travailleur Espérantiste », restos plue sub la prizorgo de K-do *M. Roux* (Lyon), kiu administros k redaktos ĝin sub gvido de l'Estraro. Ĉi lasta estas elektita de l'kongreso el pariz-regionaj Gek-doj je nombro de 22 (dek unu el ĉiu federacio). Sekretario : *Riko*. Kasisto : *Glodino*.

La Kongreso akceptis rezolucion pri tutmonda unueco lab. esp-ista. FET (FLEA) decidis aliĝon al la « popolfronto ». Ĝia celo estas : propagandi k instrui esp-on en franclingvaj regionoj. Funkcios propagandcela tradukservo por la franclingva gazetaro.

Ĉe la Instruistoj

La P.-K. de SAT sendis salutleteron okaze de la malfermo de la 7-a Internacia Somerlernejo de l'Instruista Sindikat-Oficejo, k ĝi ricevis jenan respondon en esperanto :

« Bruselo, 15. julio 1936. — Karaj K-doj. Ni dankas vin pro via frateca letero. Vi scias, ke nia organizo grande simpatias kun esperanto k ni regule propagandas por nia komuna idealo. Ni legos vian leteron ĉe la oficiala malfermo de la VII-a Internacia Somerlernejo k salutas vin. Fratece : La prezidanto : *L. Zoretti*. La Ĝenerala Sekretario : *J. Bracops*. »

Red. Noto. — Ĉe la Manĉestra Kongreso restariĝis la *Instruista Fako de SAT*. Ĝia sekretario estas K-do *S. Marsden*, 72, Dennison Ave., *Manchester* 14. Detaloj sekvos.

LETEROJ DE HODLER

Kiam K-do Lanti forlasis Parizon por longa vojaĝo, li transdonis al ni pakon da leteroj, kiujn li interŝanĝis en la unuaj postmilitaj jaroj kun la direktoro k posedinto de « Esperanto » k fondinto de UEA, s-ro H. Hodler, *filo de l'fama svisa artpentristo Ferd. Hodler. Kun lia frua morto (en 1920) sigeliĝis ankaŭ la sorto de lia verko: UEA perdis pli k pli sian originan karakteron de interhoma* serva *asocio, ĝis en la lasta tempo ĝi ŝanĝiĝis en simplan internacion (centro de landaj asocioj). Kelkaj el la leteroj de Hodler al Lanti ŝajnas al ni presindaj; ili montras al ni la altnivelan pensmanieron de Hodler, lian noblan celadon.* Red.

Leysin, 21.X.19.

S-ro E. Lanti,
Red. de « Esperantista Laboristo »
Paris

Kara Samideano,

Kun intereso mi legis la lastajn n-rojn de « Le Travailleur Espérantiste ». Mi kore gratulas vin pro via kuraĝa iniciato, kiu respondas veran bezonon, k deziras al viaj klopodoj la sukceson, kiun ili meritas. Mi havas la impreson, ke en Francio agado por esperanto povas sukcesi ĉefe ĉe la laboristaj internaciemaj rondoj. Al tio multe povas helpi via gazeto, kiu estas trafa propagandilo.

Kun plezuro mi legis pri viaj klopodoj ĉe la kongreso en Lyon k pri la deziresprimo akceptita de la kongreso. Mi petis nian amikon Privat, ke li aperigu noton pri tio en socialistaj gazetoj de franclingva Svisio, k mi ricevis hodiaŭ el Lausanne n-on de « Le Droit du Peuple », kiu efektive enhavas ĉefartikolon pri tio. Mi ankaŭ petis germanlingvan samideanon en Bern, ke li traduku la kongresan deziresprimon k penu ĝin aperigi en germansvisaj socialistaj gazetoj, ĝis nun tre indiferentaj pri esperanto. Mi esperas, ke tio, se ĝi kelkfoje ripetiĝos, iom helpos la diskonigon de nia lingvo en socialistaj rondoj.

Mi aliĝis al la grupo « Klareco » k skribis al ĝi, rekomendante esperanton por la revuo, kiun ĝi intencas eldoni. Sekretario, nomita Gagey aŭ Gagny (mi ne povas bone legi la subskribon) respondis al mi, ke la grupo estas en rilatoj kun pluraj grupoj esp. k eĉ idistaj. Li plendas pri la dueco de sistemoj k aldonas, ke ili decidis submeti la demandon al grava grupo de intelektuloj (?) k akcepti ilian verdikton. Poste ili dediĉos lokon al lingvo internacia en la revuo « Klareco ». — Ŝajnas, ke la gvidantoj de tiu organizaĵo, pro la blufo de la Parizaj idistoj, imagas, ke ekzistas du konkurantaj lingvoj kun pli-malpli egala nombro da adeptoj. Ili ne scias, ke la proporcio de la idistoj al la esperantistoj estas 1 al 10 proksimume. Mi esperas, ke vi povos efike agi ĉe la gvidantoj de « Klareco » favore al esperanto. Por iom helpi mi publikigos pri ĝi artikolon en la venonta n-o de « Esperanto » k regule sendigos la gazeton al ĝia sidejo.

Fine, mi dankas vin pro la favora aludo al « Esperanto » en la oktobra n-o de via gazeto. Mi kredas, ke fine nia organo povas libere eniri Francion ; la du lastaj numeroj, kiujn ni sendis al la abonintoj, plejparte alvenis. Por konigi « Esperanto » al via legantaro, mi estus danka, se vi bonvolus presigi en via gazeto la ĉikunan anoncon. (Vi sentime povas reklami por « Esperanto », ĉar, kiel vi scias, ĝi estas internaciema — ĝuste tial oni ĝin malpermesis !)

Kun samideanaj salutoj. *H. Hodler.*

Pri la kritiko

La kritik-inklino, kiun malhavas tiom da personoj, estas la sola potenco kapabla gvidi la homaron sur la vojo de l'saĝo. La malsincero, koteriemo, partieco k senkreditig-tendenco anstataŭas en individuoj la kritik-inklinon. Tiu ĉi estas propraĵo de elito, pruvo pri l'superrego de l'penso, plej nobla formo de la kulto al idealo.

La kritik-spirito havas nur unu celon : malkaŝi la veron. Tion plenumante ĝi ne sin embarasas per jam pretaj formuloj, ĝi ne ripetas parkere lernitajn lecionojn, ĝi ne atendas pri obeado al tradicio, aŭ pri etiketo, ĝi libere agas, forĵetante la limojn k barojn, detruante la fortikaĵojn, kiujn la homa hipokrito stariĝis.

La kritik-inklino estas adeptiĝo al la vero, senpartia juĝo pri uloj k aĵoj, observemo evitanta la erarojn de l'improvizo.

Posedi kritik-spiriton, en milittempo, signifas perfidi la patri-k civiliz-partion. Tio estas evidentigi la realon. Observi, vidi k antaŭvidi. Sin ŝirmi de l'timo k rezignacio. Rifuzi esti samopinia, kiel ĉiuj. Se la civilizo unuiĝus kun la vero, la kritik-inklino ne timigus ĝin ; ĝi mem estus kritikeco laŭ sia plej grandanima formo, t.e. intelekto kleriganta la animojn. Sed la civilizo konfuziĝas per la mensogo, k civilizita patrio spegulas la mensan malbravegon, kiu ne kuraĝas stariĝi fronte al realaĵoj k preferas ripozi sur mola kuseno el nekomprenemo. Necesas penado por konsideri k malkaŝi la veron. Necesas kuraĝo por konfesi eraron sian. Tiu penado, tiu kuraĝo loĝas nur en superaj animoj.

G. de Lakaz-Dutje.
(Kompiltrad. de Spartako).

Frakcia Vivo

Alvoko de la Komunistema frakcio.

La kom. frakcio en SAT urĝe petas al la tuta klaskonscia geesperantistaro subteni ĉiele niajn hispanajn geheroojn. En ĉiu urbo, vilaĝo ktp verŝajne ekzistas komitato aŭ interligeblo kun aliurba komitato, kiu prizorgas tiujn aferojn. Forte kunlaboru ! Se ne ekzistas, klopodu fondi tian kun helpo de batalemaj laboristoj. Konsilojn k informojn ni volonte donos. Eĉ — sed nur por izoluloj — ni mem volas pritrakti la subtenan aferon, kiu poste estos respondita en « S-ulo » k nia en septembro aperonta « Interkontaktilo de la Kom. Fr. en SAT ».

Ne atendu kunlabori. Nia frakcio atentigas vin pri la granda signifo de la hisp. civilmilito, kiu multe pli malproksimen etendiĝas ol la ĉilandaj limoj. Ĝi pro tio alvokas je plena preto rilate ĉion, kio estas nia devo kiel rev. esperantisto. Ĝi certe supozas, ke esp-o ludos vastan rolon en la proksima estonto, rolo, por kiu estas postulata sindonemo k sinofero. Antaŭen, Gek-doj !

Jovado, Hoofdweg 103-II, *Amsterdamo-Nederlando.*

HIMNO

Al miaj kamaradoj
mortpafitaj ĉe la fronto
forbruligitaj en la hospitalo
aŭ ekzekutitaj sur la stratoj
de Badajoz[1]
in memoriam.

Kun amfervor' k pia plor'
mi vin salutas en la morto,
vi kies plej humila sorto
kroniĝas nun per tia legenda grandioz',
ho fratoj el Badajoz !

Vi falis fro, printempa flor'
de la hispana proletaro,
en viv-ofera kontraŭstaro
al ĉiuj tiranfortoj de l'ombro k haos',
herooj el Badajoz !

Vin, mondokor', per murda bor'
distruis klingoj, kugloj, splitoj —
sed pacripozu sur mortlitoj :
venĝontoj plu leviĝos el via sanga ros,'
martiroj el Badajoz !

En pura glor' la hommemor'
jam kultos vin per sama beno
kun viaj fratoj el Vieno,
vi sanktaj plenumintoj de la liber-epos',
ho viroj *el Badajoz !*

G.E. Maŭra.

Recenzejo

Jarlibro de la Esperanto-Movado 1936 (UEA, 1, Tour de l'Ile, Genève). 190 paĝoj. Form. 11,5×15,5. Por membroj aktivaj.

Kiel ĉe SAT, la ĉefa valoro de l'UEA-Jarlibro kuŝas en la listo de la delegitoj (nomataj ĉe SAT — perantoj). La kompilintoj de la libro klopodis doni kiel eble plej multe da informoj pri la tuta esp-ista movado, gazetaro, asocioj ktp. Sed mankas informoj pri la fakaj k la laboristaj organizoj, pro manko de ĝisdataj detaloj en la oficejo ; same pri la landaj asocioj la nova direktoro bedaŭras, ke la statistiko ne estas tiel kompleta, kiel ĝi devus esti. Estas interese scii, ke ĉe UEA ekzistas kategorio de membroj, kiuj vere estas nur surpaperaj anoj, ĉar ili ricevas nek la Jarlibron, nek la organon.

Tutmonda Fakadresaro 1936 (Eld. *Internacia Ligo de la Esp. Poŝt- k Telegraf-Oficistaro).* 76 pĝ. Form. 11×14,5. Por membroj.

Ĝi entenas la Statuton de ILEPTO, portretojn de kelkaj aktivuloj, delegit- k organizadresojn, diversajn informojn k inter la anoncoj ankaŭ okulfrapan reklamon pri SAT k ĝiaj organoj.

MEMORNOTO

Priesper. artik. k notojn enhavis : *Signalen,* Stokh., 9., 16., 23., 30.7., 6.8. ; *L'Œuvre,* 15., 16.7. ; *L'Officiel de Paris,* 26.7. ; *A Vida Social,* Lisboa, 1., 15.7. (esp. paĝo lerte redaktita, por-SAT-a).

Pri la 16-a Kongreso raportis : *The Manchester Guardian,* 4., 5., 6.8. ; *News Chronicle,* London, 5.8. ; *Evening Chronicle,* Manch., 3.-6.8. ; *Manchester Evening News,* 3.-6.8. (parte en esp-o) ; *Daily Herald,* London, 5.8. ; *Daily Worker,* London, 4.8. ; *Daily Dispatch,* Manch., 3.-5.8. ; *Co-operative News,* 6.8. ; *Daily Express,* 3.8. ; *Sunday Dispatch,* 2.8.

Finlando. La 20-an de septembro okazos Jarkunveno de LEA ĉe la Esp. Instituto en *Helsinki* (Kluuvikatu 5). La unua de multaj jaroj !

[1] Elparolu : Badaños.

Korespondado

Hispanio

K-do *M. Sala,* str. 14 abril, *Olot,* deziras korespondi kun tuta mondo.

Nederlando

29-jara fraŭlino dez. korespondadon k interŝanĝon de gazetoj kun Gek-doj el ĉ.l. Certe respondos. Adreso : *W. v. Riessen,* Vijverweg 18, *Bloemendaal.*

K-do *A. M. Riswick,* transloĝiĝis de Almondestr. al Linker Rottekade 133 a I en *Rotterdam* (C). Avizo al liaj korespondantoj.

K-do *B. v. d. Sijpt,* Watervlietstr. 18, *Velsen-Noord,* dez. koresp. kun Gek-doj tutmondaj pri radioteknika televizio k kino-aparatoj, ankaŭ pri a. temoj. Resp. nepre.

Lab. Esp. Sekcio Arnhem intencas aranĝi ekspozicion k petas al ĉiulandaj Gek-doj alsendi L, prop. sigelojn, presaĵojn ktp. Leterojn ni nepre respondos. Adr. : *Nowee,* Beukenlaan 160, *Arnhem.*

La 16-a Kongreso dankas ĉiujn esperantajn asociojn, grupojn k individuojn, kiuj sendis salutleterojn al ĝi.

La 20-an de Aŭgusto geedziĝis
COR VAN GINK (NEDERLANDO)
kun
MARIE LASEBÖCK (AŬSTRIO)
en SCHIEDAM/NEDERL.

NIA POŜTO

17 011. — Pago por la anonco nericevita.

Nieuwenh. — Ni certe uzos vian manuskripton, kvankam tuje ne eblas.

Baldaŭ pretos nia nova Librokatalogo. Sendata nur al seriozaj libromendontoj, ĝi enhavos la plej lastdatajn aperaĵojn de SAT.

RADIO-PROGRAMO

Leningrado (1293,1 m) ĉiudimanĉe je 22.20 h., ĉiumerkrede k -vendrede, je la 22.50 h. MET.

Hilversum (VARA, 1875 m, ĉ. 17.00 h.), 29.8. : K-do Vrees pri la Verda monato ; 12.9. : K-do Mannoury pri studentoligo ; 26.9. : S-ro Damme, direktoro de P.T.T.

Romo (420 m), 19.05-19.20, la 29.8. : « Piedigrotta 1936 ».

Funchal (75 m), je 21.00 h., la 29.8., esp. novaĵoj.

Lille (247 m), 9.15-9.45, la 30.8. : esp. duonhoro.

Kortrijk (204 m), 9.00-9.15, la 30.8. : esp. kroniko.

EBLE... la venonta n-ro (10-paĝa) enhavonta la Kongres-Protokolaron, aperos kun ioma prokrasto pro kaŭzo, sendependa de nia volo, komunikota poste. — Red.

Pensu pri la malfacila batalo de l'hispanaj Gek-doj !

Helpu al ili, laŭpove kontribuante sur la listoj, kiujn cirkuligas viaj respektivaj lokaj organizoj !